

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Томаківського районного суду
Дніпропетровської області
14.02.2025**

м. Дніпро, 2025 р.

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 14.02.2025 групою НПМ здійснено відвідування Томаківського районного суду Дніпропетровської області (далі – Суд).

Попереднього відвідування Суду не було.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Лиженко Дмитро Сергійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Ганжа Олена Сергіївна, представник громадської організації.

Суд знаходиться за адресою: Дніпропетровська область, селище Томаківка, вулиця Шосейна, будинок 14.

Керівництво Суду:

Скрипченко Дмитро Миколайович, в.о. голови Суду (на посаді з листопада 2024 року)

Балак Ольга Євгенівна, керівник апарату Суду (на посаді з грудня 2023 року)

Штатна чисельність працівників Суду – 21, з них чисельність суддів – 4 (всі з повноваженнями).

Суд розміщений у двоповерховій окремій будівлі з цокольним поверхом, що орендується в Дніпропетровській обласній раді з 2017 року (*фото № 1 Додатку*).

На вході до Суду є інформація про найменування судового органу (*фото № 2 Додатку*).

Вхід у приміщення Суду обладнаний пандусом (*фото № 3, 4 Додатку*).

Для допомоги маломобільним групам населення біля пандусу знаходиться кнопка виклику працівників суду (*фото № 5 Додатку*).

Охорона приміщення Суду та пропускний режим здійснюється працівниками Територіального управління Служби судової охорони в Дніпропетровській області, якими ведеться перевірка документів, виявлення заборонених предметів та реєстрація пропуску осіб до приміщення Суду.

На вході, перед судовою охороною, наявний арочний металодетектор. (*фото № 6 Додатку*). Також працівники судової охорони використовують ручний металодетектор (*фото № 7 Додатку*).

На першому поверсі знаходиться зал очікування, в якому наявна лавка, стіл та інформаційні стенди, зразки заяв (*фото № 8-11 Додатку*).

У Суді наявні камери відеоспостереження по зовнішньому периметру будівлі, в одному залі судового засідання для розгляду кримінальних справ,

конвойному приміщенні, перед входом у конвойне приміщення (*фото № 12-14 Додатку*).

У Суді наявна система протипожежної безпеки та охоронна сигналізація (*фото № 15 Додатку*).

У приміщенні Суду розташовано 3 зали судових засідань, з них для розгляду кримінальних справ – 2 зали.

У залах судових засідань для розгляду кримінальних справ наявні кабінети для підсудних із захисного скла (*фото № 16, 17 Додатку*).

Один зал обладнаний системою відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції (*фото № 18 Додатку*).

Для знезаражування залів судових засідань для розгляду кримінальних справ та конвойного приміщення використовують переносні та стаціонарні бактерицидні опромінювачі (*фото № 19, 20 Додатку*).

В усіх залах судових засідань наявна ємність для питної води (*фото № 21, 22 Додатку*).

На дверях залів судових засідань та кабінетах наявні інформаційні таблички із дублюванням зазначеної інформації шрифтом Брайля (*фото № 23, 24 Додатку*).

У будівлі облаштовано 4 входи – основний (центральный), 2 запасних (бокові) та конвойний (*фото № 25-27 Додатку*).

У суді наявне протирадіаційне укриття на цокольному поверсі, яке частково облаштовано (*фото № 28 Додатку*). Актом оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту зазначено, що загальний стан захисної споруди – обмежено працездатний. Місткість – 100 осіб, загальною площею 294,1 кв. м., один вхід, аварійний вихід відсутній.

Одна кімната приміщення частково облаштована, наявні місця для сидіння, запаси питної води, аптечка, ліхтарик, вогнегасник (*фото № 29 Додатку*).

Відвідувачі та працівники Суду за потреби можуть спускатися на цокольний поверх.

Конвойне приміщення та 2 камери для підсудних (засуджених) знаходяться на першому поверсі будівлі Суду (*фото № 30, 31 Додатку*).

Наявний окремо облаштований санвузол, який знаходиться у приміщенні конвою (*фото № 32 Додатку*).

У приміщенні для розміщення особового складу варті наявна ємність для питної води (*фото № 33 Додатку*).

У приміщенні, де знаходяться камери для підсудних (засуджених) наявна примусово – механічна вентиляція, яка функціонує.

Заїзд конвойного автомобіля для посадки (висадки) підсудних (засуджених) здійснюється через окремий в'їзд, що огорожений парканом та після заїзду зачиняється воротами. (*фото № 34, 35 Додатку*).

З 2022 року у Суді не перебували підсудні (засуджені).

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення прав осіб з інвалідністю (ст. 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та ст. 21 Конституції України).

1. При вході до будівлі Суду наявний пандус, який не відповідає вимогам п. 5.3 Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН. Інклюзивність). Через зазначені порушення, пандус не дозволяє потрапляти маломобільним групам населення до суду»)

2. Відповідно до п. 6.1.8 ДБН. Інклюзивність, усі приміщення в будинку повинні бути доступними для маломобільних груп населення на рівні з іншими особами. При розміщенні приміщень по висоті будинку, крім сходів, необхідно передбачати пандуси, піднімальні платформи, вертикальні підйомники згідно з вимогами ДСТУ ISO 9386-1, ДСТУ ISO 9386-2 або інші пристрої для переміщення .

У суді відсутні попереджувальні контрасті смуги, що порушує вимоги п. 8.4. ДБН. Інклюзивність щодо розміщення візуальних елементів доступності (фото № 36 Додатку).

3. У порушення вимог п. 11.5 ДБН. Інклюзивність, у суді не створено умов для забезпечення доступності особам з інвалідністю та маломобільним групам населення до санітарно-гігієнічних приміщень. У приміщенні суду відсутнє санітарно-гігієнічне приміщення (туалет) облаштоване для маломобільних груп населення (фото № 37 Додатку).

Порушення права осіб на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»).

4. У порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН) у Суді на 2 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ використовується лише 2 камери для розміщення підсудних (засуджених), відповідно до вище вказаного пункту в приміщенні Суду має використовуватись 6 камер для підсудних (засуджених) (фото № 38 Додатку).

5. Під час відвідування приміщення Суду було встановлено, що розміри камер не відповідають вимогам пункту 6.5.2 ДБН. Встановлено, що площі камер менше ніж 4 м².

Порушення права на забезпечення безпеки у суді (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України, ДБН Суди та Державні будівельні норми В.2.2-5:2023 «Захисні

спороди цивільного захисту»).

6. Відповідно вимог пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція) в приміщенні суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від службового входу до залу судового засідання розгляду для кримінальних справ.

Конвоювання підсудних (засуджених) до залів судового засідання здійснюється шляхом закриття проходу для відвідувачів під час конвоювання працівниками конвою.

7. У порушення вимог пункту 6.5.3 ДБН у приміщенні конвою не встановлена металева шафа для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів.

8. У порушення вимог пункту 7.1.5 ДБН відсутня камера схову для зберігання речей відвідувачів, які заборонено проносити до судової установи.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

9. Не забезпечено дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки (були виявлені своєчасно не повірені вогнегасники) (*фото № 39 Додатку*), що свідчить про не дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки та порушення права на життя (стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 49 Конституції України).

10. Аптечки для надання домедичної допомоги, що знаходяться в кабінетах працівників Суду, містять лікарські засоби з простроченим терміном дії (*фото № 40-42 Додатку*), що є порушенням статті 23 Закону України «Про лікарські засоби».

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

11. В порушення вимог п. 6.5.2 ДБН, статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливлює реалізацію їх права на захист.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводяться. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації. У справі «Фірстов проти Росії» (скарга №67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Дніпропетровській області:

1. Передбачити фінансування і проведення робіт щодо облаштування Суду згідно вимог ДБН. Інклюзивність.
2. Передбачити фінансування для збільшення кількості камер для підсудних (засуджених) та приведення камер для підсудних (засуджених) у відповідність до площ, відповідно вимог пункту 6.5.2 ДБН;
3. Забезпечити конвойне приміщення Суду металевою шафою для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів відповідно вимог пункту 6.5.3 ДБН;
4. Забезпечити Суд камерами схову для зберігання речей відвідувачів, які заборонено проносити до судової установи;
5. Розглянути можливість виділення додаткових фінансових асигнувань з метою забезпечення та дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки.
6. Розглянути можливість додаткового фінансування ремонтних робіт на цокольному поверсі для облаштування радіаційного укриття.

Томаківському районному суду Дніпропетровської області:

1. Провести роботи щодо облаштування Суду згідно вимог ДБН. Інклюзивність.

2. Опрацювати питання щодо збільшення кількості камер для підсудних (засуджених) та приведення камер для підсудних (засуджених) у відповідність до площ, відповідно вимог пункту 6.5.2 ДБН;

3. Забезпечити ізолюваний маршрут конвоювання підсудних засуджених від камер до залі судових засідань для кримінальних справ;

4. Встановити в приміщенні конвою металеву шафу для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів відповідно вимог пункту 6.5.3 ДБН;

5. Встановити камери схову для зберігання речей відвідувачів, які заборонено проносити до судової установи;

6. Провести технічний огляд вогнегасників, що своєчасно не повірені.

7. Перевірити аптечки для надання домедичної допомоги на наявність лікарських засобів з простроченим терміном дії;

8. Обладнати кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими) відповідно до вимог п. 6.5.2 ДБН.

До звіту додаються: фотофіксації на 7 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст Відділу сприяння роботі
регіональних представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини

Дмитро ЛИЖЕНКО

ДОДАТОК ДО ЗВІТУ
за результатами відвідування
Томаківського районного суду Дніпропетровської області

Фото № 1

Фото № 2

Фото № 3

Фото № 4

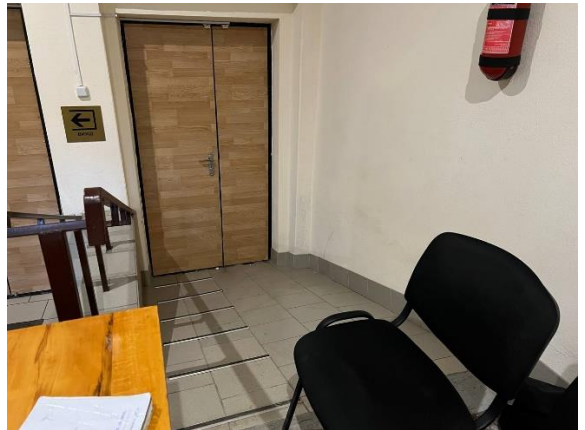

Фото № 5

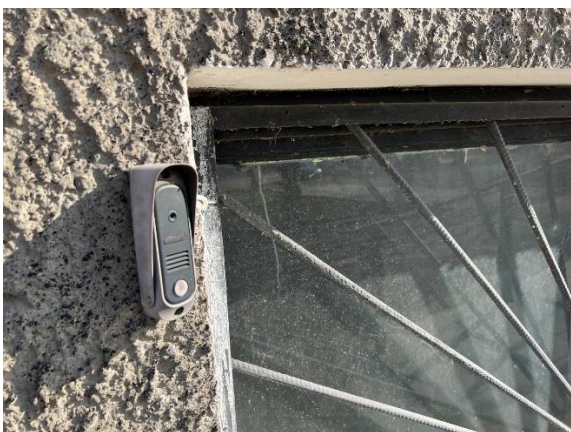

Фото № 6

Фото № 7

Фото № 8

Фото № 9

Фото № 10

Фото № 11

Фото № 12

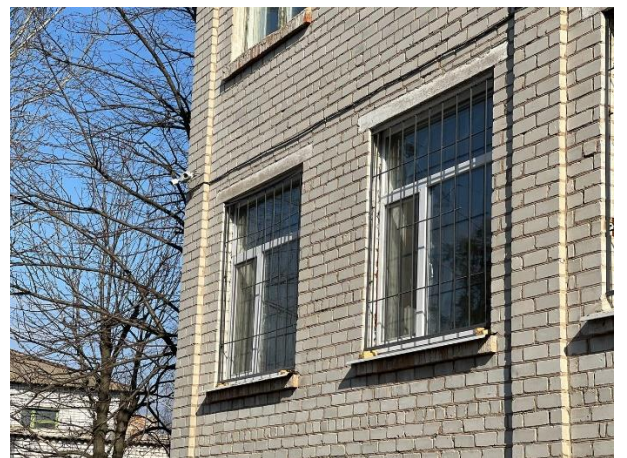

Фото № 13*Фото № 14**Фото № 15**Фото № 16**Фото № 17**Фото № 18*

Фото № 19*Фото № 20**Фото № 21**Фото № 22**Фото № 23**Фото № 24*

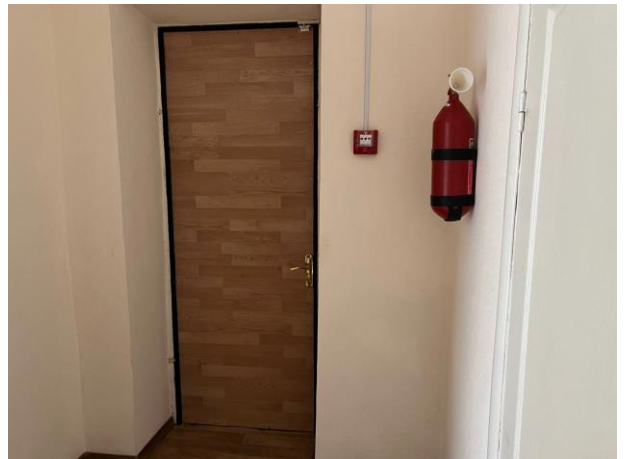
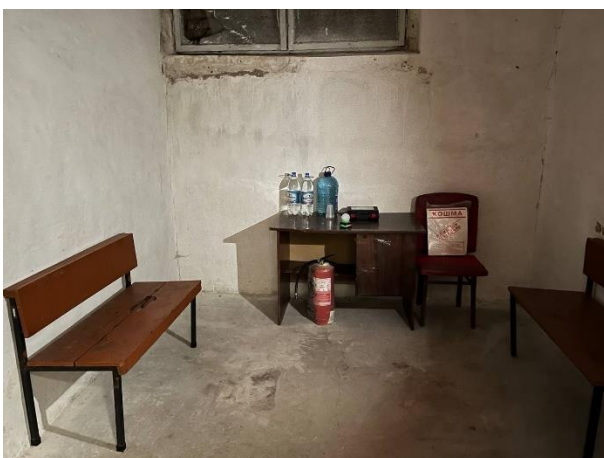
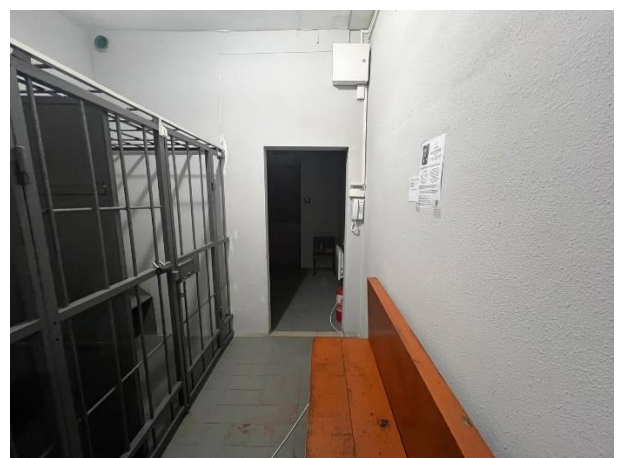
Фото № 25*Фото № 26**Фото № 27**Фото № 28**Фото № 29**Фото № 30*

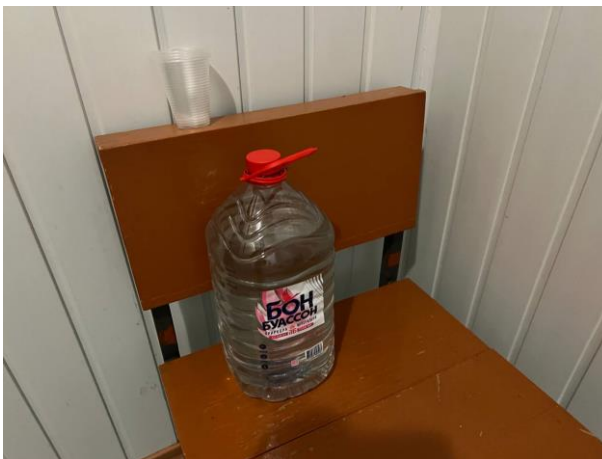
Фото № 31*Фото № 32**Фото № 33**Фото № 34**Фото № 35**Фото № 36*

Фото № 37

Фото № 38

Фото № 39

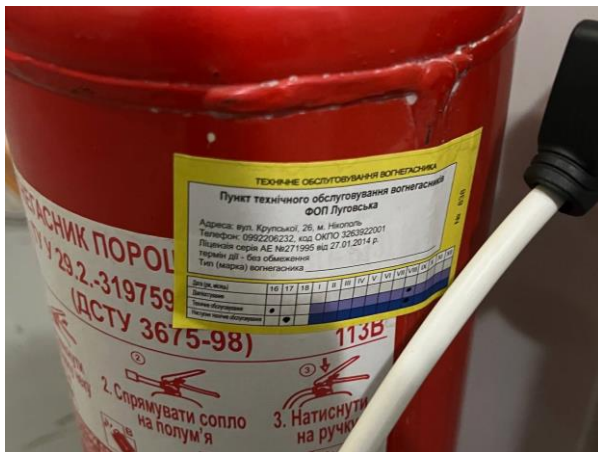

Фото № 40

Фото № 41

Фото № 42

